

СЕКЦІЯ IV СЛАВЯНСКІЯ МОВЫ І КУЛЬТУРА У ПРАСТОРЫ І ЧАСЕ

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІЮВАННЯ ОБРАЗІВ ВОВКІВ У РОМАНІ ГАЛИНИ ВДОВИЧЕНКО «ТАМДЕВІН»

В. В. Скотар

*Національний педагогічний університет ім'я М. П. Драгоманова,
м. Київ, Україна*

Науковий керівник Л. В. Йолкіна, канд. філол. наук, доцент

Творчість письменниці – приклад якісної сучасної української жіночої прози. Після роману «Пів'яблука» вона продовжила й розвинула свій романтично-казковий стиль у романі «Тамдевін». «Замок Гербуртів» (перша назва твору) – захоплива історія про любов, мистецтво та вовків. У післямові авторка зазначила, що поштовхом до написання цієї книги стало її перебування в селі за Добромилом і зустріч там із вовком: «З несподіваної зустрічі, як із зернятка, що впало в теплий ґрунт, почав складатися роман про вовків і про людей, про вовчі закони, які ми переважно розуміємо зовсім по-іншому...» [1, с. 220]. Особливими для Галини Вдовиченко є образи вовків, тому їхнє формування, як і функціонування, є специфічним.

Мета нашого дослідження – з'ясувати, яку роль у творі Галини Вдовиченко відіграють образи вовків.

Говорячи про сутність художнього образу, Іван Безпечний зазначив, що в широкому розумінні – це конкретна й водночас узагальнена картина людського життя, створена за допомогою творчої вигадки, що має естетичне значення [1, с. 20]. Цікавим тут є те, що науковець наголосив на «картині людського життя». Тож, у нашому випадку, маємо розглядати образи тварин у контексті людського існування. У певному розумінні образом є цілий твір, що, своєю чергою, є системою образів різних видів. Тут може постати й питання, чи образи вовків входять до системи образів-персонажів, чи мають розглядатись поруч із образом природи, події тощо. Однозначну відповідь дати складно, оскільки на певному етапі сюжетотворення вони відіграють ключову роль, а також допомагають розкрити людську сутність. Тварини діють і впливають на поведінку героїв, здатні відчувати любов, вірність, ревності, ненависть та бажання помсти. Та водночас вони залишаються тваринами.

Вовки допомагають розкрити образи людей, зрозуміти їхню поведінку, яка деякою мірою подібна до поведінки звірів. Формування образів вовків можемо розглядати у кількох аспектах.

По-перше, наявні описи тварин. Найстарший вовк Кум: «Сутулий, гостровухий, з широколобою головою, облямованою «бакенбардами». Уважні очі золотисто-жовтого кольору, видовжена морда, плямиста шерсть кількох відтінків»; середній Дункан: «На сонці виблискувала його асфальтово-сіра шерсть, найтемніша серед братів. Колір її помітно густішав ближче до середньої лінії спини та носа»; найменший Гай: «Спочатку хотів назвати його Рудим – через охристо-іржавий відтінок шерсті» [1, с. 165–166].

По-друге, ми спостерігаємо їх у дії: полювання, харчування, спосіб життя в цілому. «Кум ворухнувся, потягся, повільно випростався й ліниво вийшов на пласький майданчик, де щойно дуріли брати. Постояв кілька секунд – виточена завмерла постать, залита місячним сяйвом, – і раптом підскаочив щосили, немов його гедзь укусив. Злетів угору, перевернувся в повітрі на сто вісімдесят градусів, опустився на пружні лапи – де щойно була голова, стирчав у небо прямий грубий хвіст» [1, с. 185].

Розповідь у творі ведеться від першої особи, що дає змогу реципієнтові стати членом вовчої зграї, надаючи таким чином читачу змогу заглибитись у внутрішню значимість образів та провести власний аналіз прочитаного: «Мої з самого ранку завзято мишкували, зосереджено розкопуючи нори гризунів. З-під кігтів летіли фонтани землі. Під'ярки раптово зупиняли енергійні дружні рухи, прислухалися, встромивши носи в нори... І войовничо фиркнувши, бралися до справи активніше, відкидаючи задніми лапами, намов граблями, грудки наритої землі» [1, с. 196]. У випадку з проявом ревнощів з боку вовка, читач відчуває нетваринну агресивність і хитрість (вовк заганяє людину в пастку).

Отже, образи вовків у творі Галини Вдовиченко «Тамдевін» повністю сформовані, набувають послідовного розкриття упродовж усього твору, даючи змогу реципієнту не втратити значеннєвих ліній. Ці образи сприяють і розкриттю образів людей, які діють подібно до вовчої зграї, але їхня поведінка невиправдана в порівнянні із чотирилапами.

ДЖЕРЕЛА

1. Вдовиченко, Г. Тамдевін. Вовчі історії замку Гербуртів : збірка / Г. Вдовиченко ; передм. Г. Пагутяк. – Харків : Книж. клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2015. – 224 с.